

5 การจัดการศัตรูพืช

ต้องมีการวางแผนการจัดการศัตรูพืช ตั้งแต่ระยะก่อนปลูกพืชจนถึงระยะที่พืชกำลังเจริญเติบโต ด้วยวิธีการเกษตรกรรม วิธีกล ชีววิธี และชีวภัณฑ์ หรือใช้สารได้รับการยอมรับจากหน่วยรับรอง หรืออนุญาตให้ใช้ได้ตาม มกษ. 9000 - 2564

6 การเก็บเกี่ยวและการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว

มีการป้องกันผลิตผลและผลิตภัณฑ์อินทรีย์ตลอดเวลาไม่ให้เกิดการปนเปื้อนและไม่ให้สัมผัสกับวัสดุและสารที่ไม่อนุญาตให้ใช้ในการผลิตอินทรีย์ ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้ความเข้าใจในการเก็บเกี่ยวและปฏิบัติได้อย่างถูกต้องตามหลักเกษตรอินทรีย์

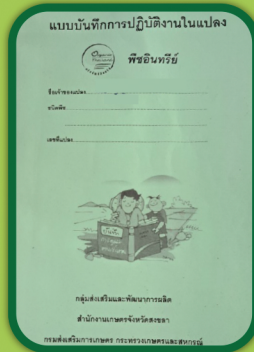
7 การบรรจุหีบห่อ เก็บรักษา และขนส่ง

การบรรจุหีบห่อ การเก็บรักษา และการขนส่ง ต้องไม่เสี่ยงต่อการปนเปื้อน ที่ทำให้สูญเสียความเป็นอินทรีย์ รวมถึงมีการบ่งชี้ข้อมูลอย่างชัดเจน

8 การแสดงฉลาก และการกล่าวอ้าง

การแสดงฉลากและการกล่าวอ้างต้องมีรายละเอียดเป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขของมาตรฐานที่กำหนด ชัดเจน ไม่เป็นเท็จและหลอกลวง

9 การบันทึกข้อมูลการผลิตและการทวนสอบ

มีการจัดทำแผนการผลิต จดบันทึกขั้นตอนการปฏิบัติงาน และข้อมูลการผลิตอย่างต่อเนื่องเป็นปัจจุบัน และสามารถทวนสอบได้ตลอดห่วงโซ่การผลิต โดยเก็บบันทึกข้อมูลไว้อย่างน้อย 5 ปี เพื่อรอการตรวจสอบ

ที่ปรึกษา

นายเข้มแข็ง ยุติธรรมดำรง
อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร
นางอัญชลี สุวจิตตานนท์
รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร
นายรพีทัศน์ อุ่นจิตตพันธ์
รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร
นายครองศักดิ์ สงรักษา
รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร
นายฤกษ์ อุตตะมะเวทิน
รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร
นางอมรทิพย์ ภิรมย์บูรณ์
ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยี
นายวีรศักดิ์ บุญเชิญ
ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร

เรียบเรียง

นางสาวประพิศพรรณ อนุพันธ์
ผู้อำนวยการกลุ่มคุณภาพและมาตรฐานสินค้าเกษตร
นางพรพิมล ยองสาร
นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ
นางสิรินันท์ สระทองยอด
นักวิชาการเกษตรชำนาญการ
กลุ่มคุณภาพและมาตรฐานสินค้าเกษตร
สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร

บรรณาธิการ

นางสาวพนิดา ธรรมสุรักษ์
ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาสื่อส่งเสริมการเกษตร
นายณัฐพิสิทธิ์ จารุพงศ์
นักวิชาการเผยแพร่ปฏิบัติการ
นางสาวชนกชนม์ ชิมงาม
นักวิชาการเผยแพร่ปฏิบัติการ
กลุ่มพัฒนาสื่อส่งเสริมการเกษตร
สำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยี

ออกแบบ

นางสาวปติตตา ปัญญาโชติ
นายช่างศิลป์ชำนาญงาน
กลุ่มศิลปกรรมส่งเสริมการเกษตร
สำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยี

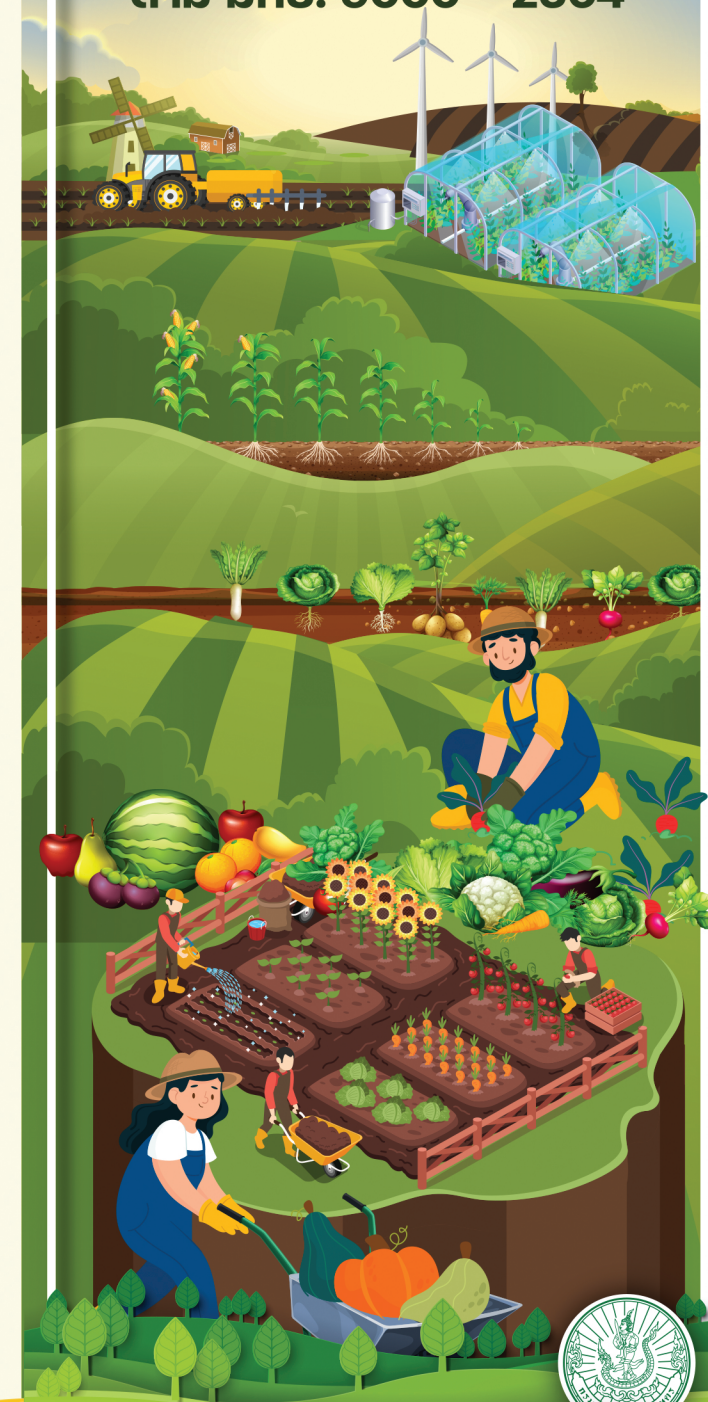
จัดทำในรูปแบบไฟล์อิเล็กทรอนิกส์ : พ.ศ. 2566

แผนพับที่

12
/2566

แนวทางการผลิต เกษตรอินทรีย์

ตาม มกษ. 9000 - 2564

กรมส่งเสริมการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

แนวทางการผลิตเกษตรอินทรีย์ ตาม มกษ. 9000 - 2564

กรมส่งเสริมการเกษตร ได้ดำเนินนโยบาย สนับสนุนให้เกษตรกรเข้าสู่ระบบการผลิตพืชอินทรีย์ โดยทำหน้าที่ในการประชาสัมพันธ์รับสมัครขึ้นทะเบียน ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตพืชตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ให้คำปรึกษาแนะนำ และประเมินแปลงเบื้องต้น รวบรวมรายชื่อเกษตรกรที่ผ่านการประเมินแปลงเบื้องต้น และยื่นขอการรับรองจากหน่วยตรวจรับรอง ตามความต้องการของเกษตรกร

ปัจจุบันได้มีการปรับปรุงแก้ไขการกำหนด มาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง เกษตรอินทรีย์ จาก มกษ. 9000 - 2552 เป็น มกษ. 9000 - 2564 โดยปรับข้อกำหนดในการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ ให้สอดคล้องกับมาตรฐาน Codex Alimentarius (Codex), ASEAN Standard for Organic Agriculture (ASOA) และสหภาพยุโรป (EU) เพื่อตอบสนองความต้องการ ของตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ ที่เพิ่มมากขึ้น

ความหมายของเกษตรอินทรีย์ ตาม มกษ. 9000 - 2564

หมายถึง ระบบการจัดการการผลิตด้านการเกษตรแบบองค์รวมที่ช่วยทำให้ระบบนิเวศเกษตร มีความสมบูรณ์ ทั้งนี้ รวมถึงความหลากหลายทางชีวภาพ วงจรชีวภาพ และกิจกรรมทางชีวภาพในดิน เกษตรอินทรีย์เน้นการใช้วิธีการจัดการภายในฟาร์ม มากกว่าการเลือกใช้ปัจจัยการผลิตจากภายนอกฟาร์ม โดยคำนึงถึงสภาพของภูมิภาคต่าง ๆ ที่ต้องมีการ ปรับระบบให้เข้ากับสภาพท้องถิ่น ทั้งนี้ เมื่อเป็นไปได้ จะทำให้สำเร็จได้โดยใช้วิธีทั่วไป วิธีทางชีวภาพ และทางกล แทนการใช้วัสดุสังเคราะห์

หลักพื้นฐานของ การทำการเกษตรอินทรีย์

- 1 พัฒนาระบบการผลิตไปสู่แนวทางเกษตรผสมผสานที่มีความหลากหลายของพืชและสัตว์
- 2 ห้ามใช้สารเคมีสังเคราะห์ทางการเกษตรทุกชนิดไม่ว่าจะเป็นปุ๋ยเคมี ยาฆ่าหญ้า ยาป้องกันกำจัดศัตรูพืช และฮอร์โมน
- 3 เน้นการปรับปรุงบำรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ เช่น ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสด ตลอดจนการปลูกพืชหมุนเวียนเพื่อให้พืชแข็งแรงมีความต้านทานต่อโรคและแมลง
- 4 รักษาความสมดุลของธาตุอาหารภายในฟาร์ม โดยใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นมาหมุนเวียนให้เกิดประโยชน์
- 5 ป้องกันมิให้มีการปนเปื้อนของสารเคมีจากนอกฟาร์มทั้งจากดิน น้ำ และอากาศ โดยจัดสร้างแนวกันชน ด้วยการขุดคู หรือปลูกพืชยืนต้น และพืชล้มลุก
- 6 ใช้พันธุ์พืชหรือสัตว์ที่มีความต้านทานและมีความหลากหลาย ห้ามใช้พันธุ์พืชและสัตว์ที่ได้จากการตัดต่อสารพันธุกรรม
- 7 การกำจัดวัชพืช ใช้การเตรียมดินที่ดี และแรงงานคนหรือเครื่องมือกลแทนการใช้สารเคมีกำจัดวัชพืช
- 8 การป้องกันกำจัดศัตรูพืช ให้ใช้สมุนไพรกำจัดศัตรูพืชแทนการใช้ยาเคมีกำจัดศัตรูพืช
- 9 ใช้ฮอร์โมนที่ได้จากธรรมชาติ เช่น จากน้ำสกัดชีวภาพ แทนการใช้ฮอร์โมนสังเคราะห์
- 10 รักษาความหลากหลายทางชีวภาพ โดยการรักษาไว้ซึ่งพันธุ์พืชหรือสัตว์ สิ่งมีชีวิตทุกชนิดที่มีอยู่ในท้องถิ่น ตลอดจนปลูกหรือเพาะเลี้ยงขึ้นมาใหม่
- 11 การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวและการแปรรูป ให้ใช้วิถีธรรมชาติและประหยัดพลังงาน
- 12 ต้องเก็บบันทึกข้อมูลการปฏิบัติงานในสวน/แปลง ไว้อย่างน้อย 5 ปี เพื่อรอการตรวจสอบ

9 หลักปฏิบัติการผลิตพืชอินทรีย์

1 การเลือกพื้นที่ผลิตพืชอินทรีย์

พื้นที่ปลูกและแหล่งน้ำที่ใช้ ไม่มีความเสี่ยงต่อการปนเปื้อนสารพิษเจือปน

3 การเลือกพันธุ์

ส่วนที่ใช้ขยายพันธุ์ ควรมาจากกระบวนการผลิตแบบเกษตรอินทรีย์ และไม่ใช้พันธุ์พืชที่ได้จากการตัดต่อสารพันธุกรรมและ/หรือผ่านการอาบรังสี

4 การจัดการและปรับปรุงบำรุงดิน

การจัดการดินในทุกขั้นตอน ต้องมุ่งเน้นการใช้สารอินทรีย์และวัสดุธรรมชาติเป็นหลัก ทั้งนี้ การใช้สารปรับปรุงบำรุงดินอื่น ๆ ต้องเป็นสารที่ได้รับการยอมรับจากหน่วยรับรองหรืออนุญาตให้ใช้ได้ตาม มกษ. 9000 - 2564

2 การวางแผนผลิตพืชอินทรีย์

มีการ ป้องกันสารปนเปื้อนระดับฟาร์ม ทั้งที่ปะปนมาจากดิน น้ำ และอากาศ เช่น มีสิ่งกีดขวางทำคั่นกัน ปลูกพืชเป็นแนวกันชนระหว่างแปลง ให้ปลอดภัยจากสารพิษที่มาจากแหล่งของเสีย

